

Mutluluğun İletişim Becerileri Üzerindeki Rolü: Öğretmen Adayları Üzerine Bir İnceleme

The Role of Happiness on Communication Skills: A Study on Teacher Candidates

ÖZET

Mutlu insanlar, ilişkilerinde çevreleriyle kurdukları iletişimde beklentileri karşılayabilmekte hem kendilerine hem de topluma faydalı olabilmektedir. Geleceğin inşasında önemli bir payı olacak olan öğretmen adaylarının mutluluk düzeyi, onların iletişim becerilerine ve kariyer gelişmelerine katkı sağlayacaktır. Bu sebeple öğretmen adaylarının mutluluk düzeyi ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlayan çalışma, 2022-2023 eğitim-öğretim yılı içinde Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesinde eğitim gören 156 öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel ilişkisel tarama deseni kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından düzenlenen veri toplama aracı, gönüllü katılımcılara yüz yüze olarak uygulanmıştır. Araştırma analizleri için SPSS programı kullanılmış; betimsel istatistikler, t testi ve korelasyon analizi ölçümleri yapılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre; öğretmen adaylarının mutluluk düzeyi orta, iletişim becerileri düzeyi ise yüksek olarak tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının mutluluk düzeyleri de iletişim becerisi düzeyleri de cinsiyete ve bölüme göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Araştırmaya katılan örneklemin tamamında mutluluk düzeyi ile iletişim becerileri arasında bir ilişki bulunmamıştır. Ancak sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mutluluk düzeyi ve iletişim beceri düzeyi arasında düşüğe olsa basit doğrusal bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, tarih, öğretmen eğitimi, öğretmenlik.

ABSTRACT

Happy people can meet expectations in their relationships and communication with those around them, and can be beneficial to both themselves and society. The happiness level of teacher candidates, who will have an important share in the construction of the future, will contribute to their communication skills and career development. For this reason, the study, which aims to examine the relationship between teacher candidates' happiness level and communication skills, was conducted with 156 teacher candidates studying at Gazi University Faculty of Education in the 2022-2023 academic year. Descriptive relational survey design, one of the quantitative research methods, was used in the research. The data collection tool prepared by the researcher was applied face to face to volunteer participants. SPSS program was used for research analysis; Descriptive statistics, t test and correlation analysis measurements were performed. According to the study results; The happiness level of teacher candidates was found to be medium and their communication skills level was found to be high. Neither the teacher candidates' happiness levels nor their communication skills levels showed any significant difference according to gender and department. There was no relationship between happiness level and communication skills in the entire sample participating in the research. However, it was observed that there was a simple linear relationship, albeit low, between the happiness level and communication skill level of social studies teacher candidates.

Keywords: Social studies, history, teacher education, teaching.

GİRİŞ

Bireyin topluma uygun hale gelmesi, bir kültürün parçası olması, o kültürün bir üyesi olarak üzerine düşen sorumlulukları öğrenme ve yerine getirme sürecine sosyalleşme adı verilir (Edgar ve Sedgwich, 2007; Steinberg 2013). Karmaşık ve çok yönlü bu süreçte, biyolojik bir varlık olarak doğan insanın bir kişilik halini aldığı, bir gruba katılarak o grubun üyesi olduğu, belli davranışları ve becerileri öğrendiği, belli mevkilere geldiği (Ergün, 1992) görülür. Kişinin toplum içindeki bu devinimi aynı zamanda aktif bir öğrenme sürecidir (Steinberg 2013). Bireyin sosyalleşmesinde, bir toplumun, bir kültürün parçası olmasında iletişim çok önemli bir yere sahiptir. Çünkü iletişim, bir arada yaşayabilme sanatıdır (Yaman, 2007). Sosyal bir varlık olarak insanın yaşamının temelini, iletişim oluşturur. İletişim; mesajlar aracılığıyla gerçekleştirilen toplumsal etkileşim (Gerbner, 1972), insanın başlattığı ve farklılaşan ihtiyaçları karşılayacak şekilde uyarıları ayırt etme ve örgütlemeye çalıştığı yaratıcı bir edim (Barnlund, 1986) ya da bireyin duygu ve düşüncelerini karşıdaki insana aktarılması (Ergen, 2001) olarak ifade edilmektedir. Hiç kuşkusuz iletişim; birbirini anmanın, sorunlarına çözüm bulmanın ilk adımıdır.

İnsanın duygu ve düşüncelerini aktarma ihtiyacı iletişimle sağlanmakta ve kişi, bunun sonucunda bir doyuma ulaşmaktadır. Kişinin duygu ve düşünceleri bu süreci doğrudan etkilemektedir. Birbirini anlama, sorunlara çözüm bulma, birlikte iş yürütme ve yaşamı sürdürmede iletişimin rolünü inkâr etmek mümkün değildir. Tüm bunlar iletişimi insan hayatının vazgeçilmez bir unsuru haline getirmektedir. Bu yönüyle iletişim; kişiyi hayata bağlayan, hayattan zevk almasını sağlayan mutluluğun kapılarını açan bir unsurdur. Mutluluk ve iletişim arasındaki ilişkinin pozitif uyumu, toplumsal anlamda da olumlu sonuçlar doğurmaktadır (Sübaşı, 2010). Mutlu bireyler, çevresiyle

Tuba Şengül Bircan¹

How to Cite This Article

Şengül Bircan, T. (2024).
“Mutluluğun İletişim Becerileri Üzerindeki Rolü: Öğretmen Adayları Üzerine Bir İnceleme”,
Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences,
10(4):588-594. DOI:
<https://doi.org/10.5281/zenodo.13118771>

Arrival: 29 May 2024

Published: 28 July 2024

International Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

This journal is an open access, peer-reviewed international journal.

¹ Doç.Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD, Ankara, Türkiye.

iletişimde beklentileri karşılayabilmekte hem kendilerine hem de çevrelerine faydalı olabilmektedir (Yüksel-Şahin, 2010).

Yaşamımızdaki tüm mücadelenin temeli belki de tek amaç olan mutluluğa dayanmaktadır. İnsanların yaşam planlarının temelini mutlu olmak ve mutlu etmek üzerine olması çok da şaşırtıcı değil. Kişi, mutlu oldukça kendini daha iyi hissetmekte ve amacına daha kolay odaklanarak daha verimli olmaktadır.

Filozoflar, insan eylemlerinin en yüksek motivasyon kaynağı mutluluk olarak görmüşlerdir (Kangal, 2013). Aristo'ya göre bireyi, mutluluğa ve huzura götüren erdemli bir yaşam sürmesidir ve tüm insanlar mutluluğu aramaktadır (Büyükdüvenci, 1993). Mutlu olmak bizi, güvende ve başarılı hissettirmektedir.

İnsanın var olma amaçlarından birinin mutluluk olması; insana daha iyi yaşaması için bir gerekçe sunması ve ona daha iyi bir yaşam motivasyonu sağlamasıdır (Kırık ve Sönmez, 2017).

İnsan yaşamının odak noktası olan mutluluğun; olumlu duygu, olumsuz duygu ve yaşam doyumu olmak üzere üç boyutu vardır. Olumlu ve olumsuz duygular mutluluğun duygusal bileşenini, yaşam doyumu ise bilişsel-yargısal bileşenini oluşturmaktadır (Kangal, 2013: 218). Bireyin özsaygısının olmaması, özgüvensizliği, elde ettiği başarılarla yetinmemesi, pek çok konuda yetersizlik hissetmesi, bazı durumlarda kendini aşırı önemsemesi, bir konuda karamsar, çekingen, utangaç ve tutarsız olması mutsuzluğu beraberinde getirmektedir. Bu durumlar kişinin kin, nefret, öfke, suçluluk, utanç gibi bazı duyguları üst seviyede yaşamasına sebep olmaktadır (Kırık ve Sönmez, 2017; Sönmez, 2016). Bunun sonucunda bu kişinin ne kendine ne topluma faydalı olması mümkün değildir.

Mutsuz bireylerin çevreleriyle iletişim kurmakta da yeterli olmadıkları görülür (Kırık ve Sönmez, 2017). Oysaki mutsuzluk duygusunun esiri olmamak, sorunlardan kaçmak yerine bunları çözmenin yollarını bulmak, insanlarla işbirliği yaparak iletişimi kuvvetlendirmek ve bazen eldekiyle yetinmek yapıcı bir yol olacaktır.

Toplumun özgüvenli, kendine saygı gösteren, değerinin farkında olan bireylerinin yetişmesinde öğretmenlerin önemi dikkate değerdir. Kişinin mutsuzluğuna son verecek özelliklerinin geliştirilmesinde de öğretmenler oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Zira öğretmenlik, toplumların sağlıklı yetişmesini sağlayan, bireylerde doğrudan etki bırakan ve onlara rol model olan; bu yönüyle de kutsallık atfedilen ve değerli görülen bir meslektir. Öğretmen; topluma ve bireye ışık tutan, yol gösteren, rehber olan kişidir. Böyle bir meslek grubunun mutlu olması, kendi değerinin farkında olması, toplumdan beklenen övgüyü alması ve yaşam koşullarıyla da tüm bu durumun hissedilir olması gerekir. Aslında bu yönüyle öğretmenlerin mutlu olmaları, toplumların mutlu olmasının önemli bir şartıdır.

Öğretmenlerin mutluluğunda özel hayatları kadar işteki mutlulukları da önemlidir. Kişinin işteki mutluluğunu; yaptığı işi keyifle yapması, işinden gurur duyması, işiyle ilgili sürekli öğrenme ve gelişme isteği duyması, kendini işine kolaylıkla motive edebilmesi, enerjik ve dinamik olması (Kjerulf, 2014) gibi özelliklere sahip olması etkilemektedir. Bu durum sonucunda kişi, "daha fazla yaratıcılık, hızlı kariyer ilerlemesi, daha fazla destek alma, iyi performans sergileme, çalışma arkadaşları ve yöneticileri ile iyi ilişkiler kurabilme" (Pryce-Jones, 2010) gibi performans göstergeleri sergiler. İşteki mutluluk bireyin yaşam kalitesini etkileyerek çevresiyle olumlu yönde iletişim kurmasını da destekler. Çevresiyle anlamlı ilişkiler kuran bireyler, kendilerini daha mutlu hisseder. Kendisini mutlu hisseden bireylerin verimleri ve iletişimleri de yüksek olacağından, çevrelerine ve topluma katkıları üst düzeyde olur. Kısacası mutlu öğretmenler, sağlıklı ve mutlu bireylerin ve toplumların garantisidir.

Peki, bu noktada geleceğin öğretmenleri olarak bakılan, her aşamada bin bir soru işaretleriyle yaşamlarını sürdüren; atanma kaygısıyla öğrenmeye, kendi becerilerine ve duygularına odaklanamayan, kendilerini tanıyıp geliştirmeyi düşünemeyen öğretmen adaylarının mutluluğu konusunda neler söylenebilir. Öğretmen adaylarının yaşamı, mutlu olma şartlarını sağlayan unsurları içeriyor mu? Öğretmen adayları kendilerinden memnun mu? Yaşamlarının kontrolüne kendilerini sahip hissediyorlar mı? Öğretmen adaylarının mutluluk düzeyinin iletişim becerileri üzerinde bir rolü var mı? Bütün bu soruların cevapları öğretmen adaylarının kişisel ve mesleki geleceğine etki etmekte ve topluma uzanan yansımalar içermektedir (Karataş, Ardiç ve Oral, 2017). Mutlu olmak, sağlıklı iletişimi ve etkin çalışmayı beraberinde getirmektedir. Bireyin diğer insanlarla kurduğu başarılı ilişkiler profesyonel hayatlarında ve diğer tüm meşgalelerinde işin % 85'i; kişisel mutluluk yolunda da işin % 99' u halledilmiş olacaktır. Bu nedenlerden dolayı, bireylerin mutlu olmaları ve iletişim becerilerine sahip olmaları (Yüksel ve Şahin, 2010) arasında bir ilişkiden söz edilmektedir.

Çok kısa süre içinde çalışma yaşamına dâhil olacak öğretmen adaylarının mutluluk düzeyi ile iletişim becerileri arasında bir ilişkinin varlığı çok yönlü bir incelemeye tabi tutulmuş; çalışmayla öğretmen adaylarında mutluluk düzeyi ile iletişim süreci ilişkisi mercek altına alınmıştır.

Çalışmada öğretmen adaylarının mutluluk düzeyi ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Mutluluğun iletişim sürecini etkileyip etkilemediği incelerken aşağıdaki alt amaçlara odaklanılmıştır. Bunlar:

Öğretmen adaylarının;

- ✓ Mutluluk ve iletişim düzeyi nedir?
- ✓ Mutluluk ve iletişim düzeyleri ile cinsiyet arasında bir ilişki var mıdır?
- ✓ Mutluluk ve iletişim düzeyleri ile okudukları bölüm arasında bir ilişki var mıdır?
- ✓ Mutluluk düzeyleri ile iletişim düzeyleri arasında bir ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Öğretmen adaylarının mutluluk ve iletişim düzeylerinin ilişkisel durumunun incelendiği araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel ilişkisel tarama deseni kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte olmuş veya hâlen devam eden bir olayı, olduğu şekilde betimleyerek, değişkenlerin birbiriyle olan ilişkilerini ve birine olan etkilerini gösteren bir araştırmayı içermektedir (Karasar, 1991; Kaya, Balay ve Göçen, 2012).

Araştırma Grubu

Çalışma, 2022-2023 eğitim-öğretim yılları içinde Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesinde eğitim gören 156 öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma grubuna ilişkin betimsel veriler aşağıda yer alan Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Araştırma grubunda yer alan öğretmen adaylarına ilişkin betimsel veriler

Cinsiyet				Bölüm				Toplam	
Erkek		Kadın		Sosyal Bilgiler		Tarih			
f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
74	47	82	53	92	59	64	41	156	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırma grubunun %47’si erkek, %53’ü kadındır. Katılımcıların %59’u sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde okurken %41’i tarih öğretmenliği bölümünde okumaktadır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada araştırmacı tarafından düzenlenen ve üç bölümden oluşan bir ölçek kullanılmıştır. Ölçeğin birinci bölümünde kişisel bilgi soruları, ikinci bölümünde “Oxford Mutluluk Ölçeği (OMÖ)”, üçüncü bölümünde ise “İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ)” yer almıştır. Oluşturulan form için 1 alan uzmanından görüş alınmış ve 3 öğretmen adayı ile ölçeğin pilot çalışması yapılmıştır.

Hills ve Argyle tarafından geliştirilen “Oxford Mutluluk Ölçeği”, 29 maddeden ve tek boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0.91 olarak rapor edilmiştir. Korkut (1996) tarafından geliştirilen “İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği” ise 25 maddelik bir ölçme aracıdır. Ölçekte tersine madde bulunmamakta ve cevaplar hiçbir zamandan (1) her zamana (5) doğru puanlanmaktadır. Her iki ölçeğin de iç tutarlık değeri araştırma için test edilmiş ve mutluluk ölçeğinin (OMÖ) 29 madde için 0.69; iletişim becerileri değerlendirme ölçeğinin ise 25 madde için 0.75 olarak bulunmuştur.

Veri Toplama Süreci

Araştırma ölçeği, gönüllü katılımcılara yüz yüze olarak uygulanmıştır. Uygulama, 5 farklı oturumda yaklaşık 40 dakikalık seanslarla gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın verilerinin istatistiksel analizlerinde SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 27,0 Programı kullanılmıştır. Çalışma betimsel istatistik yöntemlerinden frekans, yüzde ve aritmetik ortalama hesaplanmıştır. İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği ve Oxford Mutluluk Ölçeğinin güvenilirliğini test etmek için Cronbach Alpha analizi yapılmıştır. Elde edilen verilerin analizleri sonucunda normal dağılımdan geldiği kabul edilerek parametrik testler uygulanmıştır. Gruplar arası farkın incelenmesi için t-testi; değişkenler arasında ilişki olup olmadığını görmek için de Pearson korelasyon testi yapılmıştır.

BULGULAR

Sosyal bilgiler ve tarih öğretmen adaylarının mutluluk ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmanın bu bölümünde çalışmanın alt amaçları bağlamında elde edilen bulgular tablolar halinde aşağıda verilerek yorumlanmıştır.

Öğretmen adaylarının “Oxford Mutluluk Ölçeği” ve “İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği”nden aldıkları puanlar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Öğretmen adaylarının mutluluk ve iletişim düzeyleri

Kategoriler	N	X	ss	Min.	Maks.
Mutluluk düzeyi	156	3.24	.33922	2.45	4.38
İletişim düzeyi		4.16	.41625	3.08	5.00

Tablo 2 incelendiğinde öğretmen adaylarının mutluluk düzeyi, 3.24 olarak ölçülmüş ve orta düzey olarak yorumlanmıştır. Öğretmen adaylarının iletişim beceri düzeyi ise 4.16 olarak ölçülmüş ve yüksek düzey olarak yorumlanmıştır. Katılımcıların mutluluk ölçeğinde 4.11 ile en yüksek katılım gösterdiği madde “Yaptığım şeylere karşı ilgili ve kendini adayan birisiyim.” ifadesi olmuştur. Aynı ölçekte örneklemin 1.88 puanla hiç katılım göstermediğini ifade ettiği madde ise “Yaşamımın belli bir amacı ve anlamı yok.” ifadesi olmuştur. İletişim ölçeğinde de öğretmen adaylarının 4.50 ile en yüksek katılım gösterdiği madde “Başkalarına içtenlikle iltifat ederim” olurken; 3.66 ile en düşük katılım gösterdikleri madde “İnsanlara yakın ilgi duyarım.” şeklindedir.

Öğretmen adaylarının mutluluk ve iletişim ölçeğine verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğine ilişkin bilgiler Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Öğretmen adaylarının mutluluk ve iletişim düzeyleri ile cinsiyet ilişkisi

Kategoriler	Cinsiyet	N	X	ss	t	p
Mutluluk düzeyi	Erkek	74	3.23	.37542	-0.454	.577
	Kadın	82	3.25	.30478		
İletişim düzeyi	Erkek	74	4.05	.39820	-3.426	.567
	Kadın	82	4.27	.40641		

* p<0,05

Tablo 3 incelendiğinde, araştırma örnekleminin mutluluk puanları ($t(156) = -0.454$, $p > 0.05$) cinsiyet bağımsız değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Örneklemin iletişim becerisi puanlarında da ($t(156) = -3.426$, $p > 0.05$) cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Bu bulgular doğrultusunda öğretmen adaylarının mutluluk ve iletişim düzeyinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı söylenebilir. Araştırmaya katılan hem erkek hem de kadın öğretmen adaylarının mutluluk düzeyleri ve iletişim düzeyleri arasında benzerlik söz konusudur.

Öğretmen adaylarının mutluluk ve iletişim ölçeğine verdikleri cevapların bölüm değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğine ilişkin bilgiler Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Öğretmen adaylarının mutluluk ve iletişim düzeyleri ile bölüm ilişkisi

Kategoriler	Bölüm	N	X	ss	t	p
Mutluluk düzeyi	Sosyal Bilgiler	92	3.21	.31052	-1.591	.335
	Tarih	64	3.29	.37318		
İletişim düzeyi	Sosyal Bilgiler	92	4.12	.45363	-1.706	.016
	Tarih	64	4.23	.34805		

* p<0,05

Tablo 4 incelendiğinde, araştırma örnekleminin mutluluk puanları ($t(156) = -1.591$, $p > 0.05$) bölüm bağımsız değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Örneklemin iletişim becerisi puanlarında da ($t(156) = -1.706$, $p > 0.05$) bölüm değişkenine göre anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Bu bulgular doğrultusunda öğretmen adaylarının mutluluk ve iletişim düzeyinin okudukları bölüm değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı söylenebilir. Hem sosyal bilgiler hem de tarih öğretmen adaylarının mutluluk düzeyleri ve iletişim düzeyleri arasında benzerlik söz konusudur.

Araştırmanın bağımlı ve bağımsız değişkenleri arasında bir ilişki olup olmadığı da incelenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının mutluluk düzeyleri ile iletişim becerileri arasında bir ilişki olup olmadığını saptamak amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır. İlişkinin duruma yönelik bilgiler Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5: İletişim ve mutluluk arasındaki ilişki (Korelasyon Analizi)

		Mutluluk	İletişim
Mutluluk	R	1	.310
	p	-	.082
	N	156	156
İletişim	R	.082	1
	p	.310	-
	N	156	156

* p<0,05

Tablo 5 incelendiğinde öğretmen adaylarının mutluluk ile iletişim becerileri arasında $r = .31$ korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Elde edilen korelasyon katsayısının $p > 0.05$ manidarlık düzeyinde anlamlı olmadığı görülmüştür. Öğretmen adaylarının mutluluk düzeyi ile iletişim becerileri arasında bir ilişki bulunmamıştır.

Ancak yapılan analizlerde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sonuçlarındaki anlamlılık üzerine yapılan hesaplamalar sonucu Tablo 6'daki bilgilere ulaşılmıştır.

Tablo 6: Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının iletişim ve mutluluk ilişkisi (Korelasyon Analizi)

	Mutluluk	İletişim	
Mutluluk	R	1	.254*
	p	-	.004
	N	92	92
İletişim	R	.254*	1
	p	.015	-
	N	92	92

* p<0,05 Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Analizlerde bölümler arası ilişkinin farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mutluluk düzeyi ve iletişim becerisi düzeyi arasında basit doğrusal bir ilişki olduğu gözlenmiştir. Tablo 6 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mutluluk düzeyi ile iletişim becerileri düzeyi arasında $r=.25$ korelasyon katsayısı hesaplandığı görülmektedir. Elde edilen korelasyon katsayısı $p<0.05$ manidarlık düzeyinde anlamlıdır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mutluluk ile iletişim becerileri arasında düşük ve pozitif yönlü bir ilişki ($r=.25$) tespit edilmiştir. Mutluluk ölçeğinden yüksek puan alan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yüksek düzeyde iletişim becerisine sahip olduğu bu verilere göre ifade edilebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Öğretmen adaylarının mutluluk düzeyleri (Akbaba, 2020, Aksungur, 2023; Demir ve Murat, 2017; Dilmaç ve Yılmaz, 2019; Traş, Öztemel ve Koçak, 2019) ve iletişim becerileri (Çuhadar, Özgür, Akgün ve Gündüz, 2014; Dilber ve Akhan, 2019; Kaya, Çiftçi ve Gökdemir, 2019, Milli ve Yağcı, 2016; Uygun ve Arıkan, 2019; Tunçeli, 2013) üzerine alan yazında farklı çalışmalara rastlanılsa da öğretmen adaylarının mutluluk düzeyi ile iletişim becerisi ilişkisini konu alan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Oysaki mutluluk ile iletişim kavramları birbiriyle yoğun ilişki ve etkileşim içinde bulunmaktadır (Kırık ve Sönmez, 2017). Özellikle de gelecek nesilleri yetiştirecek öğretmen adaylarının mutluluk düzeyi, iletişim becerileri düzeyi bağımsız olarak önemli olsa da bu iki durumun birbirine olan etkisi de görülmeye değerdir. Bu sebeple öğretmen adaylarının mutluluk düzeyi ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirilen çalışmada sosyal bilgiler ve tarih öğretmen adaylarının mutluluk düzeyi orta, iletişim becerileri düzeyi ise yüksek olarak tespit edilmiştir. Uygun ve Arıkan (2019) tarafından yapılan çalışmada da sosyal bilgiler öğretmen adaylarının iletişim becerileri yüksek olarak bulunmuştur. Kaya, Çiftçi ve Gökdemir (2019) tarafın yapılan çalışmada da sosyal bilgiler öğretmen adaylarının iletişim becerileri olumlu yönde ve yüksek düzeyde saptanmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının mutluluk düzeyleri de iletişim becerisi düzeyleri de cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Bu bağlamda alan yazın incelendiğinde hem mutluluk hem de iletişim becerisi düzeyinin cinsiyete göre değişmediğini (Cihangir-Çankaya, 2009; Demir ve Murat, 2017; Duman, 2014) ve değiştiğini saptayan çalışmalar (Karadağ, 2019; Kaya, Çiftçi ve Gökdemir, 2019; Milli ve Yağcı, 2017; Uygun ve Arıkan, 2019) gözlenmektedir. Karadağ (2019) tarafından yapılan çalışmada, üniversite öğrencilerinin olumlu düşünme becerileri ile iletişim becerileri arasındaki ilişki incelenmiş ve arasında bir ilişkinin varlığı saptanmıştır. Bu çalışmada erkek öğrencilerin olumlu düşünme beceri düzeyinin kadınlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Böyle bir durumda erkeklerin mutluluk konusunda kendilerini motive etme potansiyeline sahip olduğu söylenebilir. Ancak bu araştırmada öğretmen adaylarının benzer gelecek kaygılarını yaşıyor olmaları cinsiyet yönünden bir farklılığın oluşmamasını sağlamış olabilir.

Öğretmen adayların mutluluk ve iletişim düzeylerinin bölüm değişkenine göre de bir farklılık ortaya koymadığı araştırma bulgularıyla tespit edilmiştir. Bu sonuç bağlamında alan yazın incelendiğinde iletişim becerisi düzeyinin bölüm değişkenine göre değişmediğini (Kayabaşı ve Akcengiz, 2014) ve değiştiğini saptayan çalışmalara (Milli ve Yağcı, 2017) sınırlı da olsa rastlanmıştır.

Bulgular çerçevesinde öğretmen adaylarının iletişim beceri düzeylerinin mutluluk düzeylerine göre daha yüksek olduğunu da belirtmek gerekir. Öğretmen adaylarının gelecek kaygılarının mutlu olma noktasında öğretmen adaylarının sınırladığı yorumunu yapmak yanlış olmayabilir.

Araştırma sonuçlarına göre, araştırmaya katılan tüm öğretmen adaylarının mutluluk düzeyi ile iletişim becerileri arasında bir ilişki bulunmamıştır. Ancak sosyal bilgiler öğretmen adayları içinde yapılan hesaplamalarda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mutluluk düzeyi ve iletişim beceri düzeyi arasında düşükte olsa basit doğrusal bir ilişki olduğu gözlenmiştir. Böylece sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mutluluk ölçeğinden aldıkları puanlar ile iletişim becerisi ölçeğinden aldıkları puanların düşük oranda da olsa birbirini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar bağlamında aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- ✓ Çalışmanın daha kapsamlı bir örneklem grubuyla uygulanması literatüre katkı sağlayabilir.
- ✓ Araştırmanın daha derinlemesine çalışılması için nitel yöntemle planlaması yapılabilir.
- ✓ Örneklem grubu değiştirilerek öğretmenlerle çalışma tekrarlanabilir.
- ✓ Öğretmen adaylarının mutluluk düzeyini yükseltecek noktaları sorgulayacak çalışmalar planlanabilir.
- ✓ Farklı alanlarda öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin mutluluk konusuna ilişkin araştırmalar planlanabilir.

KAYNAKÇA

- Akbaba, A. Y. (2020). Öğretmen adaylarının mutluluk, duygusal zekâ ve psikolojik dayanıklılıklarının incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(6), 179-191.
- Aksungur, F. Ç. (2023). Çocuk gelişimi öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimi ile mutluluk seviyeleri arasındaki ilişki. *Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 127-139.
- Büyükdüvenci, S. (1993). Aristoteles'te mutluluk kavramı. *Felsefe Dünyası*, 9, Ekim 1993.
- Cihangir-Çankaya, Z. (2009). Öğretmen adaylarında temel psikolojik ihtiyaçların doyumu ve iyi olma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(3), 691-711
- Çuhadar, C., Özgür, H., Akgün, F., & Gündüz, Ş. (2014). Öğretmen adaylarının iletişim becerileri ve iletişimci biçimleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 295-311.
- Demir, R., & Murat, M. (2017). Öğretmen adaylarının mutluluk, iyimserlik, yaşam anlamı ve yaşam doyumlarının incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 7(13), 347-378.
- Dilber, F., & Akhan, O. (2019). Öğretmen adaylarının iletişim becerileri düzeylerinin incelenmesi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(17), 473-493.
- Dilmaç, B., & Yılmaz, M. (2019). Öğretmen adaylarında bilişsel farkındalık düzeyleri, öznel mutluluk ve sıkıntıyı tolere etme arasındaki yordayıcı ilişkiler. *OPUS International Journal of Society Researches*, 10(17), 1125-1155.
- Duman, S. (2014). Öğretmen adaylarında özgünlük ve öz-duyarlılığın mutluluk ile ilişkisinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kangal, A. (2013). Mutluluk üzerine kavramsal bir değerlendirme ve Türk hane halkı için bazı sonuçlar. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(44), 214-233
- Karadağ, Ş. (2019). Üniversite öğrencilerinde olumlu düşünme becerisinin kişilerarası iletişim becerisi ile ilişkisi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, 131-136.
- Karataş, K., Ardıç, T., & Oral, B. (2017). Öğretmenlik mesleğinin yeterlikleri ve geleceği: Metaforik bir analiz. *Electronic Turkish Studies*, 12(33).
- Kaya, A., Balay, R., & Göçen, A. (2012). Öğretmenlerin alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerine ilişkin bilme, uygulama ve eğitim ihtiyacı düzeyleri. *International Journal of Human Sciences*. (9)2, 1229-1259.
- Kaya, M. T., Çiftçi, B., & Gökdemir, A. (2019). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *International Primary Education Research Journal*, 3(1), 31-37.
- Kırık, A. M., & Sönmez, M. (2017). İletişim ve mutluluk ilişkisinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 2(1), 15-26.
- Kjerulf, A., (2015), Sabah 9'dan akşam 6'ya happyhour, İstanbul: Doğan Egmont Yayıncılık.
- Milli, M. S., & Yağcı, U. (2016). Öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 286-298.
- Pryce-Jones, J. (2010), Happiness at work: Maximizing your psychological capital for success, United Kingdom, Wiley-Blackwell.
- Sönmez, M. (2016). *İletişim ve mutluluk ilişkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sübaşı, G. (2010). Üniversite öğrencilerinde sosyal kaygıyı yordayıcı bazı değişkenler. *Eğitim ve Bilim*, 32(144), 3-15.

- Tingaz, E.O. & Hazar, M. (2014). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği ile bazı öğretmen adaylarının duygusal zekâ ve mutluluklarının karşılaştırması. *International Journal of Science Culture and Sport*, Özel sayı: 1, 745-756.
- Traş, Z., Öztemel, K., & Koçak, M. (2019). Öğretmen adaylarının mutluluk düzeylerinin bazı öznel niteliklerine göre incelenmesi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 47-56.
- Tunçeli, H. İ. (2013). Öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Sakarya Üniversitesi Örneği). *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(3), 51-58.
- Uygun, K., & Arıkan, A. (2019). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 8(4), 2256-2281.
- Yüksel-Şahin, F. (2010). İletişim becerilerine genel bir bakış. (Ed. A. Kaya), *Kişilerarası ilişkiler ve etkili iletişim* içinde (ss.35-68), Pegem A Yayıncılık, Ankara.